

Jukka Hankamäki

Työttömän kuolema

Johdatus uuteen työyhteiskuntaan
ja työn filosofiaan

TYÖTTÖMÄN KUOLEMA

Myönteinen asenne ei ratkaise kaikkia pulmiasi,
mutta se ärsyttää tarpeeksi monia
ollakseen yrittämisen arvoista.

Herman Albright

JUKKA HANKAMÄKI

***TYÖTTÖMÄN
KUOLEMA***

JOHDATUS

UUTEEN TYÖYHTEISKUNTAAN

JA TYÖN FILOSOFIAAN

2015

Kolmas, ajantasaistettu painos.
Tämän teoksen on vuonna 2005 ensijulkaissut
Helsingin yliopiston Yliopistopaino.

Copyright © 2015 Jukka Hankamäki

Kustantaja: Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi
Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-318-544-9

SISÄLLYSLUETTELO

ALUKSI	13
ESIPUHE TOISEEN PAINOKSEEN	14
1. ALOITETAANPA PIENELLÄ TARINALLA	23
2. FILOSOFIAN JA BYROKRATIAN RISTIRIITA	33
Sivistyksen visiot	35
Selviytymistä vai solussoneja?	36
3. TYÖN LOPPUMINEN JA ARVOTUOTANNON ONGELMA	39
Työttömänä työyhteiskunnassa – Taustana talous	42
Talousihmeiden maa	44
Oraakkeliin tehtävä	46
Tilastojen taiteellisuus	50
Pätkätöiden gulag	52
Työttömyys ei ole ongelma	53
”Omaa syytä”, ”omaa rahaa”	56
Työyhteiskunnan arvojen ja arvoja tuottavan toiminnan ristiriitaisuus	57
Työttömien olemassaolo, häviäminen ja katoaminen	58
Työn ja sen tulosten katoaminen	60
Tuottavuuden ongelma	63
Takaisin tuotantoon: työ ja arvot	65
Arvojen tuottaminen – Työtä vai toimintaa?	67
Ammattiyhdistysliikkeen konservatiivisuus	68
Työn määrittämisen vaikeus	70
Työyhteiskunnan ulkopuolisen toiminnan oikeuttaminen	71

4. MITEN SELVIITYTÄ SIVISTYNEENÄ TYÖYHTEISKUNNASSA?	73
Kenen arvot?	74
Työelämän ja sivistyksen arvoristiriidat	77
Työyhteiskunnan telapyörämalli	78
Civis academicusten lainsuojattomuus	81
Työttömyysturvan opiskeluesteet	81
Työyhteiskunnan normien sivistyksenvastaisuus	83
Yliopisto- ja korkeakoulupolitiikan ajattelemattomuus	86
Työttömyyden vähentäminen koulutusta lisäämällä	87
Opiskelijoiden aseman sietämätön kurjistaminen	90
Numerus clausuksen vaihtoehdot	91
Huoltosuhde ja opiskelu	94
Hattujen ja myssyjen erimielisyys	95
Tiedepolitiikan ristiriitaisuus	97
Akateemisen uran savupirttimalli	101
Professorikunnan asema	102
Tuloksellisuus ja tapporaha	103
Eino Kaila vai kaino Eila?	104
Ammatikseen viisaat	106
Elämää tilintarkastusyliopistossa	107
Rahariita kultapossukerhossa	107
Yliopistojen yhdistäminen ja luova vapaus	110
Sivistysyliopistoista yritysyliopistoihin?	112
Henkisen arvotuotannon suojelu ja uhanalaisuus	114

Työttömän takki viranomaisvallan rattaissa	118
Työttömäksi vaaditaan paljon koulutusta	119
Työttömänä työvoimatoimistossa	121
Käsitteellinen hämärtäminen	123
Taivuttelu työstä kieltäytymiseen	124
Matkustussääntö	125
Byrokratian pyhyys	126
Tempputyöllistäminen – Hyvä temppu?	128
Ihmisen ja viranomaisen ikuinen ristiriita	131
Työttömät politiikan ja tieteen kaavoissa	133
Joukko ilman liikettä	134
Positivistinen ihmiskuva on eettisesti negatiivinen	134
Asiakirjaihmissen synty	136
Kansalaisoikeuksien kiistäminen	137
Luottamusloukut	138
Talousilmiöiden psykologisoiminen	141
”Tervetuloa ilmaiseen persoonallisuustestiin”	142
Politiikan takaisku	143
Mistä heput tulivat ja minne he menivät?	145
Viranomaistoiminnan syvin olemus	147
Persoonan alttius	147
Pahamaineiset mahapaineiset	149
Aggressiot ja destruktiivisuus	153
Miten selviytyä hengissä työviranomaisissa?	154
Oikea ajoitus ja myöntäminen	156
Konfliktin uhatessa	157
Kun tilanne on pahimmillaan – Ohjeita hätätilanteiden varalle	159
Työttömän sosiaalinen asema: vahvasti nykyaikaa peilaava	161
Ilmiantojen, kavallusten ja kahden bitin yhteiskunta	162
Työttömän Dasein	164
Ihanneilmeen limppulapiomalli	165
Arjen kahleista itsemääräämisoikeuksien toteuttamiseen	167
Viranomaisista viimeinen	170

6. MIKSI TYÖ ON JOBIA?

173

Työn talousohjattu olemus	174
Työn ja tekijän suhde omistamiseen	175
Ideologiat ja identiteetti	176
Työelämän keinot: äärimmäisyysajattelu ja vyöryttäminen	179
Tehokkuuden turbotalous	181
Rahan ruoska ja merkityksetön tuotteliaisuus	182
Työ ja vieraan tahdon ongelma	185
Kuinka työelämään pääsee?	186
Työelämään saapuminen	187
Tuotteistamisen taikaa	188
Kuinka ”persoonan” korostaminen esineellistää?	189
Brändimarkkinoinnin loppu: kumous tuotannon arvoketjussa	192
Tuotteistamisen vaarallisuus ja luottamuksen varallisuus	194
Sirkusleijonien naamiohuvit	196
Honestly is the best policy	197
Testeistä selviytyminen	198
Normaalien loppuminen	200
Toiminta työnhakutilanteessa	201
Vinkkejä työnhakuun ja haastatteluun	202
Vastauksia kysymyksiin	207
Johtopäätöksiä työnhakutilanteista	209

7. TYÖELÄMÄN SYVIN OLEMUS

211

Elämää työelämässä? – Antiperehdyttämispaketti	211
Työn transsendentaaliset ehdot: aika ja paikka	212
Työaika	214
Läsnäolopakko ja tuhlatut tunnit	215
Vuorotyö ja liukuva työaika	216
Yötyö	218
Työelämä ohjaa yöelämään	220
Kesätyö ja osa-aikatyö	221
Työpaikan topologiaa	222
Toveruudesta kaveruuteen, uhrimielestä menestykseen	223
”Koska”-yhteiskunnasta ”jos”-yhteiskuntaan	226
”Työvoima on arvokkainta pääomaa”	228
Luontaisedut	229
Sitouttaminen ja optiot	231
Työn ja omaisuuden yhteen kytkeminen	235
Globalisaation ja internatsismin ongelmia	236
Kansallisvaltio: järjen työväline	239
Maahanmuutto, huoltosuhde ja työvoiman tarve	241
Maahanmuuttopolitiikan kaksoisstandardit	242
Maahanmuuton edistäminen ja vastustaminen	244
Työvoimapulan ja huoltosuhteen retoriikka	247
Kansallista etua edistävään työvoimapolitiikkaan	250
Miksi monikulttuurisuus on ristiriitaista?	253
Superplushyvä kaksoispuhe	254
”Kehittäminen” työelämässä	256
Saneeraamisen kipeys	258
Uusilmiöistä pysyväisongelmiin	261
Talentit ja osaamismestarit	261
Hampurilaistyöpaikat ja työvoiman vuokraaminen	263
Ulkoistaminen ja yksityistäminen	265
Palkkaus	267
Veropolitiikka	271

Performansseja ja koreografiaa	275
Narratiivinen narraus	276
Työelämä ja naturalistinen virhepäätelmä	277
Hymyilevät sudet	279
Ilmaise viihtyväsi, älä itseäsi!	281
Tulokset tuotetaan yksilösuoritusten kautta	282
Vapaa aika?	285
Vapaus on TV-tuoli	286
Liekanarun venyvyys	288
Erilaisuus, yksityisyys ja seksi	289
Armeija ja asiakassuhteet luovuusleikkureina	290
Työelämän mielipidevankeus	291
Vähemmistöt työelämässä	292
Kun erilaisuus on epäluottamusta	293
Elämää enemmistöjen tyranniassa	295
Tasa-arvoa vai samanlaisuutta?	298
Työelämän supermarkettilinja	301
Miten selviytyä sivistyneenä, kun on syrjittynä?	302
Erilaiset luovat uutta	303
Privaatti ja sukupuoli	305
Feminismi on osa historiaa	306
Feministit tasa-arvopörssissä	308
Naisten ja miesten erot	310
Feministien itkunaiheet: tiede, palkkaus ja äitiys	313
Työ ja ihmisoikeudet	318
Lapsityö ja aikuisviihde	320
”Made in” -leiman etäisyys ja läheisyys	321
Työ rangaistuksena	323
Työelämän uloskäynti	325
Ja sitten mentiin lääkäriin...	326
Burn out	328
Näkymätön tauti	329
Uudet hoitomuodot	331

Lakko ja työstä kieltäytyminen	331
Eläkepommi ja hölmöläisten viltinlyhennys	334
Kenelle saranat soivat?	336
Kuoleman ultimatum	338
Mitä asioista sanotaan?	339
Työssä pysyminen ja työstä vapautuminen	340
Kolmetoista keinoa pitää työpaikka	340
Kolmetoista keinoa vapautua työelämästä	343
 8. TAKAISIN KOULUTUKSEEN?	 347
 Työvoimakoulutuksen sudenkuopat	 348
Älkää kysykö mistä johtuu nuoriso-ongelma	349
Buridanin aasi	351
Katko-opiskelu	352
Ylikoulutettu yli-ihminen	353
Taktiikkaa vai strategioita?	355
 Uuteen tiede- ja yliopistopolitiikkaan	 357
Humanismia vai pragmatismia?	358
Pragmaattisia ongelmia	359
Johtamisesta	361
Akateeminen pätevyys	362
Tieteen tutkijatyytit	364
Hallinnon hauskuus	366
Kierot kansainvälisyysihanteet	367
Mitä pitäisi tehdä?	369

9. KOHTI FILOSOFISTA TYÖYHTEISKUNTAA	371
Eksistenssifilosofian ihmiskäsitys	372
Elämänenergia ja tahdonvoima	374
Uusi vapaa työyhteiskunta	376
Miksi perustulo?	377
Perustulojärjestelmän historiaa	378
Monetaristien vastuu	380
Friedmanin malli	381
Soininvaaran malli	382
Uuden perustulojärjestelmän poliittinen tausta	384
Puolueiden kannat Suomessa nykyisin	386
Opiskelijoiden asema	387
Jatko-opiskelijoiden asema	389
Työttömien status	389
Viranomaisten asema	391
Eläkeläisen asema ja eläkepommin purkaminen	392
Perustulojärjestelmän toteuttaminen	394
Perustulomalli	395
Asuntopolitiikka	398
Perustulon taso, hinta ja rahoitus	402
Yhteiskunnan rakenteelliset muutokset	402
Pienten ihmisten suuria asioita	403
Vaihtoehto työajan lyhentämiselle ja täystyöllisyydelle	404
Perustulojärjestelmän toimeenpano	406
10. LOPUKSI	409
VIITTEET	415
LÄHTEET	438

ALUKSI

Tämän teoksen tarkoitus ei ole muuttaa elämääsi. Mutta osana tietoisuuttasi sen sisältö voi vaikuttaa asioihin niin, että yhteiskunta, jonka näet ympärilläsi, muuttuu toisenlaiseksi. Joko sinä muutat yhteiskuntaa tai alat katsoa sitä uusin silmin. Tämän teoksen aiheena on suomalainen työyhteiskunta, sen nousu, lasku, uho ja tuho. Niinpä tämä kirja koskee jokaista suomalaista.

Uskon, että tiedät osapuilleen jo ennakolta, mistä tässä kirjassa puhutaan. Siksi lainaan Ludwig Wittgensteinin sanoja, kun hän kirjoitti *Tractatus*-teoksensa esipuheessa seuraavasti: ”Tämän kirjan ymmärtää ehkä vain se, joka itse on jo kertaalleen ajatellut siinä ilmaistut ajatukset – tai ainakin samantapaisia ajatuksia.”¹ Totuuden löytämisen sanotaan olevan vaikeinta. Omasta mielestäni asiaa on liioiteltu. Monet ihmiset ovat löytäneet totuuden työelämästä, mutta he eivät ole kehdanneet ilmoittaa, mitä ovat löytäneet. Pelkkä ajatteleva ei siis auta, vaan asiat on myös sanottava julki. Ne on sahattava halki. Vasta sanomisen ja toiminnan kautta päästään muuttamaan yhteiskuntaa.

Tämä kirja on filosofinen, sosiologinen ja poliittinen kirja. Se on johdatus työelämään ja pois siitä: alkusoitto parempaan työyhteiskuntaan. Mutta sen ohella teokseni on myös eräänlainen elämäntaidon ja mietiskelevän elämänasenteen opas. Uskon, että teoksen luettuasi et enää katsele työyhteiskuntaa samoin kuin ennen. Lehteile siis kirjaani vapaasti. Lue vain sinua kiinnostavat osiot. Älä epäröi jättää kesken. Mutta kirjani poliittisesta sisällöstä ja yhteiskuntaan vaikuttamisesta kiinnostuneena: kahlaa kirjani alusta loppuun. Se tuo sinut perille.

Rööperissä, Vapun päivästä pikkujouluun 2004

Jukka Hankamäki

ESIPUHE TOISEEN PAINOKSEEN

Julkaistessani tämän kirjan ensimmäistä kertaa vuonna 2005 Suomessa puhuttiin paljon työelämän muutoksista. Tuolloin oli kulunut vuosikymmen 1990-luvun alkua koetelleen laman päättymisestä, ja takana oli pitkä taloudellinen nousukausi. Vaikka bruttokansantuote olikin kasvanut tasaisesti, työelämässä tuotettu hyvinvointi ei ollut kanavoitunut *onnellisuuden* kokemuksiksi – tai ainakaan hyvinvointi ja onni eivät olleet välittyneet niin monien ihmisten elämään kuin ne olisivat voineet. Taloudellisen romahduksen ja sitä seuranneen laman seuraukset jäivät leimaamaan useiden ihmisten arkipäivää.

Laman käännyttyä kasvuun myös työelämän arvopäämäärät ja sosiaaliset rakenteet muuttuivat. Taloudellinen tuottavuus hyväksyttiin työelämän korkeimmaksi arvoksi. Vielä 1980-luvulla työpaikkojen tehtäväksi oli myönnetty ihmisten töissä pitäminen silloinkin, kun tekijöitä vähemmän tarvittiin. Myös hiljaisen kysynnän aikoina organisaatio pidettiin koossa, ja osa firman voitoista siirrettiin työntekijöiden palkkoihin pitämällä heidät leivissä. Lisäksi suhdannevaihteluita tasoitettiin valtion keskuspankin rahapolitiikalla. Sen sijaan 1990-luvun puolivälin jälkeisinä vuosina työvoima alettiin nähdä entistä yleisemmin pelkkänä välineenä, jota palataan ja irtisanotaan lähes päiväkysynnän vaihteluiden mukaan ja jonka arvo muuttuu kuin mineraalien hinta pörssissä. Korkeimmaksi arvoksi ei enää tunnusteta ihmisten hyvinvointia, vaan itseisarvoksi on nyt kohotettu yritysten ja talousjärjestelmän oma menestys, jolla vielä 1960–1980-lukujen vuosina oli enemmänkin välinearvon asema.

Nämä ihmiskuvaan asti heijastuneet muutokset kertovat globalisaation vaikutuksista. Kansainvälisten sijoittajien omistaessa suuren osan myös suomalaisista yrityksistä firmojen hallituksissa ei voida tehdä kansalliset edut huomioon ottavia ratkaisuja edes siinä tapauksessa, että halua löytyisi. Sen sijaan patkätöitä ja tuloerojen kasvua on puolusteltu sillä, että suurinta mahdollista tehokkuutta tavoiteltaessa *tuottavuus* kasvaa ja että sitä kautta työelämä leipoo kansantalouteen varallisuutta, jota tiikuu lopulta myös pienituloisempien ihmisten käsiin. Kansanomaisesti sanottuna köyhät syövät rikkaiden pöydiltä putoavat murut.

Teokseni ensimmäisessä painoksessa olin arvioinut 1990-luvun lamasta 2000-luvun puolelle ulottuneita työelämän muutoksia. Tässä ajantasaistetuksessa laitoksessa koetan selvittää, millä tavoin työelämä on muuttunut viiden seuraavan vuoden aikana, eli kyseessä ovat vuodet 2005–2010. Kirjani päivittäminen on ollut antoisaa ensinnäkin siksi, että tähän ajanjaksoon on liittynyt jälleen uusia periaatteellisia ja rakenteellisia muutoksia. Kuvaan ovat astuneet työelämän ”uudet” ilmiöt, kuten puhe työvoimapulasta ja työperäisestä maahanmuutosta.

Vaikka joudunkin työelämän ilmiöistä kertoessani käyttämään sosiologian ja taloustieteen kieltä, tarkastelutapani ei ole erityistieteellinen eikä sosiaalipoliittinen vaan filosofinen: yritän arvioida, mitä työelämän ilmiöt merkitsevät ihmisten henkilökohtaisen elämän kannalta ja onko niissä järkeä vai ei. Myös tilastofaktoista koetan tulkita niiden filosofiset ja poliittiset merkitykset. Mukana on lisäksi ainesta, jonka tehtävä on auttaa yksilötoimijoita ”selviytymään sivistyneenä työyhteiskunnassa”.

Kirjassani on tuttuun tapaan kolme tarkastelutasoa. Ensimmäinen (1) liittyy työelämään itseensä: sen asemaan osana *arvotuotannon ja talouden järjestelmää*. Tarkastelen muun muassa, mitä arvoja työn kautta tuotetaan, tuotetaanko työelämässä ylipäänsä arvoja, vai onko peräti niin, että merkittävä osa arvoista tuotetaankin työksi tunnustetun toiminnan ulkopuolella? Toiseksi (2) pyrin näkemään työelämän ilmiöt *koulutuksen, kulttuurin ja sivistyselämän* taustaa vasten. Työelämää pitää punnita tieteen ja sivistyksen vaa’assa. Niinpä tämä kirja on eräänlainen henkisen arvotuotannon manifesti: yhtäältä arvostelen pelkkien aineellisten arvojen varaan rakennettua maailmaa ja toisaalta byrokratiaa, jonka kautta ei tuoteta sen enempää materiaalisia kuin henkisiääkään arvoja. Tätä teosta ei ole laadittu vain kuvaamaan tai kurjistelemaan työelämän tilaa, vaan alaotsikkonsa mukaisesti kirjani on johdatus uuteen työyhteiskuntaan ja työn filosofiaan. Siten teokseni sisältää (3) poliittisen ohjelman, jolla haluan parantaa ihmisten oman arvotuotannon edellytyksiä. Tämä tarkoitus kiteytyy nykyiset sosiaalietuudet korvaavan *perustulojärjestelmän* kautta. Sen tehtävänä olisi tukea ihmisten omaan yritteliäisyyteen perustuvaa arvotuotantoa eikä lamauttaa sitä, kuten nykyinen työttömyys- ja sosiaali-etuusjärjestelmä.

Tässä yhteydessä lieene paikallaan arvioida myös kirjani ensimmäisen painoksen herättämää keskustelua. Teos sai pääasiassa myönteiset palautteet. Se esimerkiksi arvosteltiin kahteen kertaan Helsingin Sanomissa – ensin kirjallisuussivuilla² ja myöhemmin henkilöjutun yhteydessä taloussivuilla³ – mutta myös myynnistä poistamisella uhkailtiin Helsingin yliopiston erään hallintotahon vaatiessa kustantajaa vetämään kirjani markkinoilta sen sisältämän tiedepoliittisen kritiikin vuoksi. Yliopistopaino kuitenkin piti kirjani myynnissä, kunnes Gaudeamus vuonna 2008 ilmoitti lopettavansa kirjani jakelun kustantamojen yhdistymisen jälkeen. Olen arvostellut sensuurin kohteeksi joutumistani teoksissani *Suomalaisen nykyfilosofian historia*⁴ ja *Sensuurin Suomi*⁵. Ehkä juuri tämänkaltaisen painostuksen yleistymisen vuoksi akateeminen yhteisö on alkanut viimein suunnata omia vastalauseitaan myös yliopiston omassa piirissä tapahtuneille työskentelyolojen heikennyksille.

Työttömän kuolema poikkeaa muista samaa aihetta käsitelleistä teoksista eräissä tärkeissä suhteissa. Esimerkiksi Juha Siltalan vuonna 2004 ilmestynyt *Työelämän kurjistumisen lyhyt historia* keskittyi mielestäni liian yksipuolisesti vain ongelmien luettelemiseen, eikä kirjoittaja tarjon-

nut ehdotusta siihen, miten parempaan työyhteiskuntaan päästäisiin. Tieteenharjoittajan pitäisi nähdäkseni pystyä esittämään arvosteleмиensa ilmiöiden tilalle myös parannusohjelma tai ainakin jonkinlainen vaihtoehto. Esimerkiksi Yhdysvaltain huippuyliopistoissa on käytännöksi vakiintunut, että filosofit eivät vain tutki yhteiskuntaa sivustakatsojan roolissa vaan tuottavat innovaatioita, jotka auttavat kehittämään käytännön politiikkaa. Sen sijaan eurooppalaisessa tutkimusperinteessä on useimmiten tyydytty tosiasioiden kuvaamiseen ja selittämiseen, mutta ei ole edetty ohjaavien mallien kehittelyyn. Luova ja ohjaava työelämäfilosofia onkin välittynyt eurooppalaiseen ajatteluun lähinnä liikkeenjohdollisen kirjallisuuden kautta. Se taas on ollut tarkoitukseltaan yksipuolista.

Myös Euroopassa on perinteisesti kiinnostuttu työn filosofiasta – kirjoitusperinne vain on ollut tarpeettoman pessimististä verrattuna amerikkalaiseen edistysuskoon. Erään esimerkin eurooppalaistyyllisestä työn filosofiasta tarjosi Jussi Vähämäen vuonna 2003 ilmestynyt teos *Kuhnurien kerho*, jossa pyrittiin luomaan filosofis-sosiologinen katsaus työn olemukseen. Kirjan ranskalaishenkinen esseetyyli johti kuitenkin aiheen käsittelyä jutturallalle niin, että tyylikeinojen tavoittelu alkoi hallita asiasisältöjä. Todellisuudessa aihe olisi kaivannut raikasta tuuletusta. Filosofista kyseenalaistamista ja analyysia puolestaan edusti Tuomas Nevanlinnan ja Jukka Relanderin yhdessä kirjoittama *Työn sanat* (2006), jossa purettiin auki työelämää koskevan keskustelun ideologisia peruskäsitteitä. Tästä laista ”diskurssianalyttisena” pidettävää otetta olin tavoitellut myös itse tehdessäni tiliä työelämän valheellisuudesta: sen retoriikasta ja normeista – lyhyesti sanoen työelämän muuttumisesta pelkäksi esittämiseksi. Sana-kirjamaisena Nevanlinnan ja Relanderin lähestymistapa jäi kuitenkin irralliseksi, vaikka kirja muutoin tarjosikin älyllisesti haastavaa luetta-vaa.

Erityisen tulenaraksi työelämään liittyvien asioiden käsittely on osoit-tautunut yliopistoyhteisössä, jossa tavanomaiset työelämänormit ovat saa-neet entistä enemmän jalansijaa tulosvaatimusten yleistyttyä. Mikäli olin-kin itse onnistunut valamaan keskusteluun bensiniä, tarvittavat tulitikut lainasi Heikki Patomäki pamfletillaan *Yliopisto oyj* (2005), joka ilmestyi vähän oman teokseni jälkeen ja jossa arvosteltiin sivistysyliopistojen muuttamista ”tilintarkastusyliopistoiksi”. Vaikka Patomäki oli epäile-mättä oikeassa kuvatessaan ongelmien ilmenemistapoja, hän arvioi aka-teemisen yhteisön omia vaikutusmahdollisuuksia liian pessimistisesti. Mi-käli yliopistofilosofit eivät itse ole se kissa, joka nostaa häntänsä, niin kuka sitten? Samoihin aikoihin ilmestyneistä teoksista työterveyslääkäri Juhani Seppäsen *Hullu työtä tekee* (2004) puolestaan lukeutui samaan iro-niseen kirjallisuuteen kuin suuri osa muutakin viihdekirjallisuutta vailla sen syvällisempää filosofista kokonaisnäkemyistä.

Painotettakoon, ettei oma kirjani ole selviytymisopas, jonka tehtävä olisi ensisijaisesti opettaa ” pärjäämään paremmin ” työn ja koulutuksen

TYÖN KIROUS, SIUNAUS JA SANKARUUS

Työttömyys liittyy globalisaatioon ja vapaaseen hintakilpailuun. Mutta miten saada työttömyys tuottamaan? Arvoja luodaan myös palkatun työn ja yritysten ulkopuolella. Niinpä työttömiä ei pitäisi lannistaa vaan kannustaa omatoimisuuteen, esimerkiksi opiskeluun ja henkisten arvojen tuotantoon.

Perustulojärjestelmän lisäksi kirjassa pohditaan, miten pärjätä työn ja opiskelun käännteissä. Kirjoittajan mukaan työnantajien ja -tekijöiden edut voivat toteutua vain kansallisen edun tunnustamisen kautta.

”Työttömän kuolema” on kirja poliitikkojen ja yrityskonsulttien ilosanomaan kyllästyneille. Sen lähtökohtana on työelämän filosofinen arvoanalyysi ja lopputuloksena ihmisten onnellisuuteen tähtäävän järjen etsintäkuulutus. Filosofian tohtori Jukka Hankamäen suositusta teoksesta on nyt saatavilla kolmas, ajantasaistettu painos.

”Työttömän kuolema on filosofiseksi opukseksi selkeästi, sujuvasti ja provosoivastikin kirjoitettu, ja sitä voi suositella niin työntekijöille kuin työnantajillekin.”

Pekka Wahlstedt, Helsingin Sanomat 5.6.2005.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi